

PAGO

Philatelistische Arbeitsgemeinschaft Ornithologie (voorheen *Motivgruppe Ornithologie*), Nederlands contactorgaan van de Duitse *Philatelistische Arbeitsgemeinschaft Ornithologie* met een bijdrage uit België. Contactpersonen: Gerard Kolman en Peter van Nies. Eerstgenoemde int de contributie van de Nederlandse (en Belgische leden) en redigeert dit orgaan. Tel. 0486-473868. E-mail: gajkolman@home.nl. Website van de PAGO (Peter van Nies <http://www.pag-o.de/nl/>). Koenraad Bracke maakt de contactbrief tot een fraai geheel.

Contactbrief 108 (houdt u rekening met de contactdag op 3 november 2018?)

Rondzending

Op 7 augustus heb ik een rondzending vogels verstuurd naar Jeroen Geurtjens. De volgorde van verzending verder:

Wim Maassen, Joep Maassen, Frans Dinkgreve, Tom Loorij, Hans van Apeldoorn, Henk de Haan, Miente Boersma, Philip de Boer, Ed Filet, Piet van Zanten, Henk den Duijn, Ingrid Schulting en Herman Voorn. Omdat er nog leden op vakantie waren is de volgorde hier en daar wat veranderd. Merkt u dat iemand hem nog niet gehad heeft, neem dan even contact met me op dan kunnen we kijken of dat lid de zending alsnog wenst. E-mailadres zie boven. (Gerard Kolman)

PAGO

Van onze Schatzmeister (penningmeester) Siegfried Stoll kreeg ik het volgende bericht:

“2018 haben wir 39 Inländische und 43 ausländische Mitglieder.”

We zijn als buitenlanders in de meerderheid. Niet alleen numeriek maar ook wat inbreng betreft:

- Peter van Nies door onze website (zie boven)
- jurylid Frans Dinkgreve als bestuurslid
- Hans van der Sanden als leverancier van mooie bijdragen voor de Rundbrief
- Tom Loorij als schrijver(zie onder) en statisticus!!
- En drie van vier als niet te vergeten tentoonstellers.
- En om maar niet te spreken van de onvolprezen Belgische leden!!

(Gerard Kolman)

Vogels op de cm2 Gebonden

266 VOGELS UIT NEDERLAND OP EVENZOVEEL POSTZEGELS UIT 108 LANDEN

[PETER MÜLLER](#), [TOM LOORIJ](#) MAART 2017

**Uitnodiging voor de najaarsbijeenkomst
Zaterdag 3 november 2018, 10.00 – 15.00 uur
KPJ De Deel, Panoven 10, IJsselstein/Utrecht**

Tijdens deze bijeenkomst zal er uitgebreid aandacht worden besteed aan de resultaten van de enquête. Daarbij wordt gerekend op de inbreng van alle aanwezigen.

We rekenen dan ook op een grote opkomst.

Het programma ziet er als volgt uit

10.00 uur Inloop

10.30 uur Opening, mededelingen, ingekomen stukken door Gerard Kolman
Nieuws uit Pago door Frans Dinkgreve

11.00 uur Bespreken van de resultaten uit de enquête o.l.v. Tom Loorij
Inbreng van alle aanwezigen is hierbij zeer gewenst

N.B. Na de bespreking tijd voor het bekijken van meegebracht ruilmateriaal

13.00 uur Het filatelistisch materiaal wordt terzijde gelegd.
Ruim baan voor de lunch

U kunt tot maandag 29 oktober uw lunchbestelling doorgeven aan Hans van der Sanden.
Graag via email ahsanden@hetnet.nl of telefonisch 076-5878432.

Bruin broodje ham, kaas of kroket euro 2,25, kop groente- of tomatensoep euro 2,75.

De bestelling na de lunch af te rekenen via Hans. Graag met gepast geld.

N.B. koffie, thee, fris e.d. zijn verkrijgbaar aan de bar, waar ze persoonlijk moeten worden afgerekend.

13.30 uur Hoog tijd voor de lezing die Tom Loorij verzorgt, in de vorm van enkele filmpjes.
“Verdwenen vogels uit Nederland”

Een teaser vind je op:

<https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/de-ban-van-haagse-stadsvogels-tom-loorij>

15.00 uur Afsluiting

Enquête over de toekomst van de contactdagen

De contactdagen worden door steeds minder leden bezocht. Waren het in hoogtijdagen wel 30 tot soms 40 leden, heden ten dage moeten we het meestal met een harde kern van maximaal 10 (meestal nog minder) doen. Het is niet leuk voor degene die zoveel tijd steekt in een lezing op die dag en er is steeds minder aanbod aan ruil/koop materiaal voor de liefhebbers. Is het de zaalhuur in deze vorm nog waard vroegen de 'bestuurders', Frans Dinkgreve, Gerard Kolman, Peter van Nies, Hans van der Sanden en ondergetekende zich af.

Om de behoeften van de leden te peilen en de mogelijkheden te onderzoeken of de contactdagen, eventueel in een andere vorm, kunnen worden voortgezet, heb ik in overleg met de andere 'bestuurders' een enquête ontworpen.

Allen hebben deze per e-mail toegestuurd gekregen. Helaas hebben maar 24 van de 36 (67%) leden de moeite genomen hem ingevuld te retourneren. Vooral een aantal leden die we nooit hebben mogen begroeten op de contactdagen hebben we in de respons gemist.

Desondanks is er wel een duidelijk beeld gekregen van de huidige wensen en mogelijkheden. Van de uitkomsten wordt een verslag gemaakt dat op de komende contactdag op 3 november a.s. in ieder geval zal worden besproken door de 'bestuurders'. Vanzelfsprekend is iedereen van harte welkom daarbij om mee te praten. We zullen overigens in ieder geval nog één keer een contactdag 'oude stijl' houden met ruil/koopmateriaal en een lezing, dus ook daarom bent u van harte uitgenodigd. Wie belangstelling heeft die dag mee te praten en te denken hoe we het beste een vervolg kunnen geven aan de contactdagen n.a.v. de uitkomsten van de enquête kan ook de beschikking krijgen over het eindverslag. U kunt dit aanvragen door een mailtje te sturen aan mij (tloorij@xs4all.nl); het wordt dan per omgaande toegezonden.

Uit de uitkomsten zijn van enkele leden bijzonder nuttige opmerkingen verkregen. Omdat het voor de communicatie en de evt. terugkoppeling naar deze leden handig is, zijn de namen van hen in het eindverslag genoemd. Vanwege de privacy moeten we formeel toestemming hiervoor vragen. Ik neem echter op voorhand aan dat niemand hiertegen bezwaar heeft. Mocht iemand toch bezwaar hebben dat zijn naam genoemd wordt, stuur dan even een mailtje naar mij en uw naam wordt uit het verslag verwijderd.

Wij hopen op 3 november een definitief besluit te kunnen nemen hoe we verder gaan met de onderlinge contacten tussen de leden van de PAGO in Nederland en België. Iedereen zal daarvan na afloop per e-mail op de hoogte worden gesteld.

Tom Loorij

DE NACHTZWALUW (*Caprimulgus europaeus*)

Voor veel lezers is dit een volstrekt onbekende vogelsoort. Het is dan ook een ietwat mysterieuze vogel (Afb. 1) die je bovendien overdag nauwelijks te zien zult krijgen. Hij is zeer zeldzaam geworden en staat daarom op de rode lijst. Om meer aandacht voor deze soort te krijgen, werd hij in 2007 door Vogelbescherming Nederland uitgekozen tot vogel van het jaar, maar ook dat zal waarschijnlijk alléén bij vogelaars bekend zijn.

Al doet de naam anders vermoeden, de Nachtzwaluw behoort niet tot de familie van de zwaluwen, maar omdat hij op een soortgelijke manier al vliegend insecten vangt en dit doet in het begin van de nacht zal hij daaraan zijn naam wel te danken hebben. Overigens wordt hij ook nog wel "Geitenmelker" genoemd omdat een oud volksgeloof zegt ze aan de uiers van geiten zogen! Vanaf de late schemering vliegt hij rond om insecten te vangen. Lange tijd werd gedacht dat de nachtzwaluw met open snavel vliegt en wacht totdat de insecten vanzelf naar binnen vliegen, tegenwoordig weet men dat hij vliegt met gesloten snavel, die hij pas op het laatste moment opent (Afb. 2). Hierbij kan hij de snavel zowel in verticale als in horizontale richting openen waardoor een enorme cirkelvormige mondholte ontstaat. Op de rand van de

Afb. 2: Insecten vangen

Afb. 5: Hageheld

De vogels komen eind april, begin mei vanuit hun winterkwartieren terug. Je kunt ze dan vinden in droge en warme open landschappen dikwijls aan de randen van bossen en op open plaatsen in het bos (Afb. 4) met een voldoende aanbod aan nacht-insecten. Dat zijn vooral nachtvlinders (Afb. 5), kevers en langpootmuggen. Tijdens het groot brengen van de jongen geeft hij vooral de voorkeur aan (nacht)vlinders. Onverteerbare resten van de insecten worden in betrekkelijk grote braakballen weer uitgespuugd.

Afb. 4: Hoge Veluwe bij Hoenderloo (PWS 1940)

Kort na zonsondergang als de vogels actief worden, kan men dan hun zang horen: een aanhoudend ratelend geluid zoals purrrrrpurrrrrpurrrrrpurrrrr dat ze wel 5 minuten kunnen aanhouden. Als ze vliegen en zeker tijdens de balts, klapt het mannetje tijdens een glijvlucht met de vleugels. Overdag zitten ze op de grond, een boomstronk of overlangs op een boomtak. Door hun schutkleur vallen ze daarbij niet op (Afb. 6). De ogen zijn dan slechts smalle spleten. Het nest maken ze op de kale grond zonder enige aankleding. Er worden twee grijsachtige, gevlekte eieren gelegd en de broedduur bedraagt circa 18 dagen. Ook het mannetje broedt, zij het zeer beperkt. Ze zorgen samen voor voedsel maar dikwijls volgt nog een tweede legsel. Het vrouwtje begint dan weer met broeden terwijl het mannetje de zorg voor de eerste jongen overneemt. Zoals al gezegd zijn ze zeer zeldzaam geworden: tussen de 1600 en 1850 broedparen in Nederland. Ze komen vrijwel alleen voor in het oostelijk deel van ons land (Veluwe en hogere zandgronden) en ze vertrekken in september weer naar Afrika.

Peter van Nies

Afb. 1: Mysterieus

bovensnavel bevinden zich bovendien stijve borstelige haren (Afb. 3) waardoor een nog groter vangnet ontstaat en de ogen tevens beschermd worden tegen vleugels en pootjes van insecten. Nog een bijzonderheid is, dat de middelste tenen een kamvormige nagel hebben waardoor ze stof en resten van insecten uit die stijve borstelharen kunnen verwijderen.

Afb. 3: Stijve borstelharen

De vogels komen eind april, begin mei vanuit hun winterkwartieren terug. Je kunt ze dan vinden in droge en warme open landschappen dikwijls aan de randen van bossen en op open plaatsen in het bos (Afb. 4) met een voldoende aanbod aan nacht-insecten. Dat zijn vooral nachtvlinders (Afb. 5), kevers en langpootmuggen. Tijdens het groot brengen van de jongen geeft hij vooral de voorkeur aan (nacht)vlinders. Onverteerbare resten van de insecten worden in betrekkelijk grote braakballen weer uitgespuugd.

Kort na zonsondergang als de vogels actief worden, kan men dan hun zang horen: een aanhoudend ratelend geluid zoals purrrrrpurrrrrpurrrrrpurrrrr dat ze wel 5 minuten kunnen aanhouden. Als ze vliegen en zeker tijdens de balts, klapt het mannetje tijdens een glijvlucht met de vleugels. Overdag zitten ze op de grond, een boomstronk of overlangs op een boomtak. Door hun schutkleur vallen ze daarbij niet op (Afb. 6). De

Afb. 6: Schutkleur

EXOTEN 3

Vreemde vogels onder de inheemse vogelbevolking

Niet iedere poging werd een succesvolle introductie

Een poging de Indiase ondersoort van de **Koereiger**, *Bubulcus ibis* (1), in 1930 te laten inburgeren in Engeland mislukte. De Koereiger slaagde er wel in op eigen kracht in de vorige eeuw Australië te bereiken. In 1963 werd hij voor het eerst in Nieuw-Zeeland gezien. En kunnen daar dus geen exoot worden genoemd.

Een poging om de **Zilverfazant**, *Gennaes nyctemerus*, als jachtwild uit te zetten mislukte.

De **Halsbandfrancolijn**, *Francolinus francolinus* (2), werd in de Middeleeuwen door de Moren van uit het gebied Voor-Azië ingevoerd in Spanje, Sicilië en Griekenland. Maar de soort stierf weer uit door de onbeperkte jacht erop. Ook werden ze in de Kaukasus uitgezet en hier konden ze zich handhaven.

2

Bij het begin van de vorig eeuw werden **Pampashoenders**, **Tinamoos** (3), ten behoeve van de jacht ingevoerd en gefokt in Europa. Het in de vrije natuur uitzetten en laten verwilderen mislukte echter.

Voedsel, leefomgeving en vijanden bepalen het succes

Een aantal factoren bepaalt waarom een soort zich als exoot kan vestigen en verspreiden. Dat zijn levenswijze, klimaatovereenkomst, de geïntroduceerde aantallen en het ontsnappen aan de natuurlijke vijanden.

Wanneer Arctische of boreale soorten zich in zuidelijker gebieden vestigen gaat dit vaak samen met het verliezen van het trekgedrag. Dit zijn vooral herbivore soorten zoals ganzen en eenden. Veel van deze

soorten leven buiten het broedseizoen bij voorkeur in groepen. Door dit gedrag kunnen ook enkelingen elkaar vinden. Zo kan het gebeuren dat er **Flamingo's** (4) zijn te zien in een Hollandse plas. Waar Flamingo's, ook ontsnappen, na verloop van tijd vinden ze elkaar ergens bij grote wateren in bepaalde regio's.

Het merendeel van de flamingo's bestaat uit ontsnapte Chileense flamingo's of Caraïbische flamingo's (5) of Zuid-Europese flamingo's. De Zuid-Europese flamingo's zouden zwervers kunnen zijn. Want het zwerven zit Flamingo's in het bloed, omdat ze

4

regelmatig te maken hebben met onbetrouwbare voedselbronnen. Een groep ontsnapte zwervers, hoofdzakelijk Chileense flamingo's, ontdekte in 1983 het Zwillbrocker Ven in Duitsland als broedplaats.

Het succes van de **Nijlgans**, *Alopochen aegyptiaca*, hangt waarschijnlijk ook samen met het lange broedseizoen. Dat kan duren van januari tot oktober. Hierin zien we de oorsprong van de soort terug, Afrika waar ze het hele jaar rond kunnen broeden, wanneer de omstandigheden gunstig zijn. Ook de flexibele keuze van hun leefgebied en nestplaats helpt ze. De soort gedijt net zo goed in de stad als in het buitengebied, is lawaaiig en nadrukkelijk aanwezig. Zich voortplanten doen ze ook voortvarend.

1

3

5

Soorten die afkomstig zijn uit de subtropen kennen in het oorspronkelijk verspreidingsgebied geen grootschalige trek. Wel ontvluchten ze buiten het broedseizoen gebieden met een tijdelijk gering voedselaanbod. Dit zijn vooral eters van zaden, vruchten en plantendelen.

Soorten met een tropische herkomst overleven meestal niet in de koudere streken. Daarmee is het klimaat een redelijk goede voorspeller van het mogelijke succes van een exoot. Zeker in samenhang met voedselkeus en trekgedrag. Ook de opwarming van het klimaat kan in de toekomst bijdragen aan een succesvolle vestiging van een soort. Wanneer een soort met slechts enkele vogels een gebied koloniseert is de genetische basis smal. In theorie verhoogt dit de kans op uitsterven als gevolg van inteelt.

In het oorspronkelijke verspreidingsgebied van een populatie wordt de grootte ervan mede bepaald door predatie en sterfte door ziekte en parasieten. Doordat meestal slechts een klein aantal exemplaren aan de basis van een vestiging staat, is de kans groot dat niet alle natuurlijke parasieten meeverhuizen. Tegelijkertijd komen exoten terecht in een omgeving met parasieten die tenminste in eerste instantie niet aangepast zijn aan de nieuwkomers. De **Spreeuwen**, *Sturnus vulgaris* (6), hadden een eeuw na de

6

introductie in Amerika nog maar een deel van de Europese parasieten in zich en relatief weinig Amerikaanse. **Halsbandparkieten** (7) hebben in Europa minder parasieten dan hun soortgenoten in hun oorspronkelijke verspreidingsgebied.

7

Uitbreidingsnelheid van exoten

8

De **Spreeuwen**, *Sturnus vulgaris* (8), koloniseerden de Verenigde Staten met 92 km. per jaar en de Huismus met 17 km. per jaar. De hoogst bekende uitbreidingsnelheid is vastgesteld tijdens de kolonisatie van de Nieuwe Wereld door een door en door Afrikaanse vogel: de **Koereiger**, *Bubulcus ibis* (9). Deze legde 106 km. per jaar af. Het is trouwens nog steeds een raadsel hoe dit kon gebeuren.

9

10

Wat geen veldheer ooit gelukt is, kreeg de **Turkse tortel**, *Streptopelia decaocto* (10), wel voor elkaar. Als een olievlék verspreidde de soort zich vanuit Azië over geheel Europa, met zelfs dwaalgasten op IJsland. Sinds 1930 behoort de Turkse Tortel tot de Europese inheemse vogels. En sinds 1951 in Nederland tot een van onze broedvogels. Vanuit Turkije heeft de Turkse Tortel op **eigen kracht** in ongeveer 40 jaar Europa veroverd. Hij is dus géén exoot. Er wordt soms beweerd dat de Turkse Tortel de **Zomertortel**, *Streptopelia turtur*, zou hebben verdreven. Maar de Zomertortel is veel meer een vogel van het platteland dan de Turkse Tortel.

Intussen heeft de Turkse Tortel zijn opmars voortgezet en is de oceaan overgestoken (waarschijnlijk per boot). En heeft hij voet aan wal gezet in Noord-Amerika.

Exoten een bedreiging voor de inheemse fauna

Exoten kunnen een belangrijke bedreiging vormen voor de biodiversiteit en voor de inheemse natuur. Van afgelegen eilanden zijn talrijke voorbeelden bekend van de al of niet bewuste introducties van uitheemse soorten b.v. zoogdieren zoals ratten (11), katten en geiten (12), die het uitsterven van inheemse vogelsoorten tot gevolg hebben gehad. Bij ons in de omgeving van Breda werden recent overbodige, zich snel voortplantende, **Zonnebaarzen**, *Lepomis gibbosus*, uit de vijver of aquarium door “diervrienden” hun vrijheid teruggeven. Ze belandden in o.a.

11

12

vennen. Deze vraatzuchtige vissen bedreigen de inheemse fauna omdat ze dol zijn op o.a. eieren en larven van kikkers. Het kost duizenden euro's de vissen te verwijderen. Ook **Roodwangschilpadden**, *Trachemys scripta elegans*, die geen aantrekkelijke huisdieren blijken te zijn, krijgen regelmatig hun vrijheid terug in sloten, vennen en moerassen.

Het grote gevaar van de mondialiserende wereld is dat er straks beesten zijn die overal voorkomen en typische lokale soorten zullen doen verdwijnen.

13

Het begon rond 1960 toen de eerste **Rosse Stekelstaarten**, *Oxyura jamaicensis* (13), ontsnapten uit watervogelcollecties aan de Engelse westkust. In hun oorspronkelijk leefgebied trekken ze in het winterhalfjaar naar het zuiden. Gelukkig zijn de **Rosse Stekelstaart**, *Oxyura jamaicensis*, korte afstandtrekkers en verplaatsen ze zich maar zelden meer dan 65 km. Maar toch zijn ze terecht gekomen in Spanje. Daar vormen ze een bedreiging voor de inheemse Spaanse **Witkopeenden**, *Oxyura leucocephala* (14). Ter bescherming van de **Witkopeend**, *Oxyura leucocephala*, in Spanje werd daar de exoot, de **Rosse Stekelstaart**, *Oxyura jamaicensis*, afkomstig uit Noord-Amerika, uitgeroeid. Ook de Britse populatie is door ingrepen sterk

14

gereduceerd. In de landen Frankrijk, België en Nederland neemt het aantal broedvogels van de **Rosse Stekelstaart**, *Oxyura jamaicensis*, echter nog steeds toe. Gezien de uitbreidingsnelheid zouden deze vogels een nieuwe bedreiging kunnen vormen voor de **Witkopeend**, *Oxyura leucocephala*, in Spanje. De **Witkopeend**, *Oxyura leucocephala*, is een broedvogel van Zuidwest-Europa en wordt op wereldschaal bedreigd. De oorzaak is de hybridisatie met de nauw verwante exoot de **Rosse Stekelstaart**, *Oxyura jamaicensis*. De hybriden blijken alle afkomstig te zijn van vrouwtjes Witkopeenden en mannetjes Rosse Stekelstaart. De Rosse Stekelstaart mannetjes zijn veel feller dan de mannetjes Witkopeend. Ze vormen paren met vrouwtjes Witkopeenden en verjagen de Witkopeend mannetjes. De Rosse Stekelstaart wordt in Nederland sinds 2014 door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bestreden.

15

Alleen in een ongestoord natuurlijk milieu zijn alle plekken in het ecosysteem bezet maar in een verstoorde natuur krijgen exoten een kans.

In Nieuw-Zeeland (15) leven 222 uitheemse diersoorten die een negatieve invloed hebben op de inheemse biodiversiteit. Vogels behoren met 23 soorten tot een relatief kleine groep.

Er kunnen ook gevolgen zijn voor de volksgezondheid. Met de exoten kunnen ook virussen (16), nieuwe stammen hiervan of ziekteverwekkers het land binnen komen b.v. griepvirussen en Tijgermug. Kreeftenpest is door de **Amerikaanse Rivierkreeft** overgebracht naar Europa, waardoor de inheemse **Europese Rivierkreeft**, *Astacus astacus*, met uitsterven wordt bedreigd.

16

16

Wetenschappers hebben de schade ten gevolge van de 'bio-invasies' becijferd op 1,3 tot 2,2 miljard euro per jaar.

Wat doen we dus met exoten gedogen of bestrijden als dit nog mogelijk is. Dit geldt voor alle exoten zowel voor vogels, zoogdieren, vissen en planten.

Op 13 juli 2016 stelde de Europese Unie de eerste lijst van 37 ongewenste exotische planten en dieren vast. Deze moeten op basis van Verordening Invasieve Uitheemse Soorten in alle landen worden aangepakt om de inheemse natuur te beschermen. De import en handel in deze soorten is vanaf de officiële publicatie van de lijst (3 augustus 2016) verboden. Daarnaast moeten alle EU-landen uiterlijk volgend jaar (2019) over beheersmaatregelen beschikken om de soorten uit de natuur te verwijderen, of te zorgen dat ze zich niet kunnen verspreiden. Er zijn 12 soorten op de lijst van te bestrijden invasieve exoten geplaatst. Daaronder 4 vogelsoorten: **Heilige Ibis**, *Threskiornis aethiopicus*, **Huiskraai**, *Corvus splendens*, **Nijlgans**, *Alopochen aegyptiacus*, en **Rosse Stekelstaart**, *Oxyura jamaicensis*.

Hans van der Sanden

ULULARIA

© André Buzin

En daar is Buzin weer...

In Namen - waar jaarlijks het Festival van de Natuur (met tentoonstellingen en filmvertoningen) plaatsvindt – was er ook dit jaar weer een bijzondere afstempeling met een tekening van een Oehoe van André Buzin. De manifestatie werd georganiseerd door de Waalse postzegelclub van Buzin. Zij gaven voor deze gelegenheid ook een kunstdruk uit in beperkte oplage, samen met een gepersonaliseerde postzegel, ook van de Oehoe (zie afbeelding links). Deze manifestatie is ondertussen voorbij en vond plaats op zaterdag 8 september in het oude belfort van Namen.

ORNIVARIA

Intrigerende ogen

Ook al begin september verscheen er een originele uitgifte met ogen van drie vogels. Het gaat hier om artistieke foto's van de fotograaf Sven Beham – iemand die al eerdere zorgde voor een aantal postzegeluitgiften voor de post van Liechtenstein. Dat lijkt me een leuke opgave voor een natuurquiz – herken de ogen (van links naar rechts: Aalscholver, Fuut en Blauwe Reiger).

kobra (Koenraad Bracke), kobra22@telenet.be

AANVULLING CONTACTDAG – LEZING TOM LOORIJ

Historische vogelfilms

Ons lid Tom Loorij heeft de liefde voor de vogels van zijn vader. Die maakte al voor WOII zwart-wit foto's van o.a. broedende weidevogels vanuit een schuiltent, die hij zelf ontwikkelde en afdruckte. Na WOII legde Toms vader zich toe op het maken van smalfilms van vogels, zowel in Nederland als in het buitenland. Dat was behoorlijk uniek in die tijd (we spreken van de periode 1955-1975) omdat er toen nauwelijks fotografen waren die zich op het filmen van vogels toeleiden. Is dat filmmateriaal alleen hier al om historisch van belang, er zijn een aantal zeldzame opnamen bij van vogelsoorten die je heden ten dage niet meer in Nederland zou kunnen maken, zoals van korhoenders op de hei bij Hilversum, een kampplaats van tientallen kemphanen in de Eempolder en van blauwe kiekendieven en velduilen op Ameland. En daarnaast ornithologisch bijzondere dingen als een nest van een blauwe reiger in het riet, copulerende zwarte sterns, kluit onder een ouderwetse nestbeschermer, enzovoort.

De Stichting Beeld en Geluid in Hilversum die al het historisch beeldmateriaal van Nederland archiveert, was zo enthousiast over de films die in Nederland gemaakt zijn, dat ze die dolgraag in hun archief wilden opslaan. Dat is inmiddels gebeurd en Tom heeft 15 mooie DVD's (elke zo'n 30 minuten) van Beeld en Geluid gekregen met een kopie van die films. Hij wil er op de contactdag een paar van laten zien.

Vanzelfsprekend zijn ze kwalitatief onvergelijkbaar met de professionele natuurfilms die je heden ten dage op de TV ziet. Ze kwamen tot stand met de beperkte technische middelen die destijds voor een amateurfilmer beschikbaar waren. Desondanks zitten er voor die tijd schitterende close-ups bij. En alles opgenomen in het vrije veld, want zijn auto was voor Toms vader de beste schuiltent. Verwacht dus niet superfraaie beelden, maar bekijk de films vooral tegen de historische achtergrond van de soms unieke oude opnamen.

Tom Loorij: de actieve man achter het grote aantal stadsvogeltellers in regio Den Haag (foto: Loes Loorij)

07 mei 2018

In de ban van Haagse stadsvogels: Tom Loorij

In de Haagse regio is Tom Loorij een bekende voor de tellers die er voor Sovon stadsvogels tellen. Dit gebeurt binnen MUS (Meestnet Urbane Soorten). Sovon interviewde hem, het enthousiasme druipt er vanaf! Tom roept anderen op om ook mee te tellen met MUS en moedigt ervaren MUS-tellers aan om coördinator te worden in de regio.

Tom stelt zichzelf voor

'Ik ben Tom Loorij, woon in Voorburg en word in 2018 70 jaar. Ik ben sinds 1974 actief in de [Haagse Vogelbescherming \(HVB\)](#), die als werkgebied Den Haag en randgemeenten

heeft. De HVB heeft ca. 1.000 leden en organiseert van alles. Voor Sovon worden jaarlijks zoveel mogelijk groengebieden in en rond de stad geteld volgens de BMP-methode. En daarnaast wordt de vogelbevolking bijgehouden in 12 vogelrustgebieden, afgesloten kleine reservaatjes in het groen.'

Wat doe je aan werkzaamheden als regio-coördinator voor het MUS-project in de Haagse regio?

'In 2010, toen het MUS-project al 3 jaar liep, viel mij op dat onze 'telgroep' ondanks dat ik het had aangekaart, het MUS-project nauwelijks had opgepakt. En dat als echte stadsvogelvereniging! Ik heb toen zelf het heft in handen genomen en met Bram Aarts (de voorganger van Jan Schoppers) overlegd. Er bleken maar 10 tellers actief te zijn in de regio, de meesten niet eens lid van de HVB. Ik ben toen actief tellers gaan werven binnen de vereniging. Dat leverde in 2010 al meteen 35 getelde postcodegebieden op. In de jaren daarna bleef ik werven en in 2018 heb ik voor 63 (van de in totaal 81 aanwezige) postcodegebieden tellers geworven.

Ik stuur de tellers aan, beantwoord vragen en controleer de ingevoerde gegevens op correctheid en compleetheid. Over onduidelijkheden doe ik navraag. Van de uitkomsten maak ik jaarlijks een uitgebreid verslag met diverse tabellen, waarbij ik gebruikmaak van de statistische kennis die ik bij het Centraal Bureau voor de Statistiek heb opgedaan. Dit [rapport](#) wordt afzonderlijk op de website van de HVB gezet, maar maakt ook deel uit van het integrale [inventarisatierapport](#) van de HVB.'

Fragment interview met Tom Loorij in **Sovon Nieuws**

Meer op: <https://www.sovon.nl/nl/actueel/nieuws/de-ban-van-haagse-stadsvogels-tom-loorij>